

Méer natuur in IJperveld dankzij donaties

In 2024 is Natuurgebied IJperveld uitgebreid met 200.000 m² nieuwe natuur. Door de aankoop van diverse percelen (geel gearceerd op kaart) kunnen we méér ruimte geven aan zowel de broedende weidevogels als de ontwikkeling van nieuw veenmosrietland. De aankopen zijn mogelijk gemaakt dankzij donaties in het Noord-Hollands Natuurfonds. **Ook jij kunt helpen!** Voor € 7,50 per m² stel je een stuk natuur veilig voor de toekomst.

Koop een stuk natuur
landschapnoordholland.nl/natuurfonds

Varen met fluisterboot, kano of roeiboot

De beste manier om de natuur van het IJperveld te ontdekken, is vanaf het water. Bij het Bezoekerscentrum in Landsmeer zijn elektrische fluisterbootjes te huur, waarmee je gezellig met z'n tweetjes, het gezin of vriendengroep (max. vijf personen) het gebied kunt verkennen. Ook is het mogelijk om een kano of roeiboot te huren, voor een sportief dagje op het water. Gemarkeerde vaarroutes voeren langs uitstapplaatsen waar je de benen kunt strekken en de natuur op de veenlandjes van dichtbij kunt bewonderen. Via tel. 088 - 006 44 00 (kantooruren) kun je in het vaarseizoen (mei t/m september) een tijdstip reserveren op zaterdag, zondag en woensdagmiddag.

landschapnoordholland.nl/bootverhuur

Ontdek de mooiste plekken met natuurgids

Vind je het leuk om meer te leren over de natuur? Meld je dan aan voor een vaarexcursie. Onze gids en schipper laten de mooiste plekken in het IJperveld zien en vertellen alles over de bijzondere planten en dieren die we onderweg tegenkomen. In twee uur krijg je een complete indruk van het prachtige natuurgebied, vaak met een tussenstop op één van de vele eilandjes. Afhankelijk van het seizoen zijn er verschillende thema's. De nieuwe, elektrische boot biedt plaats voor 32 personen, inclusief plekken voor rolstoelen. Het is ook mogelijk om de excursieboot te huren voor een eigen gezelschap, bijvoorbeeld schoolklassen en groepsuitjes.

landschapnoordholland.nl/vaarexcursies

Dieren spotten bij vlonderpad en kijkhut

Je kunt ook per voet een indruk krijgen van de rijke natuur in het IJperveld. Achter het bezoekerscentrum start een korte wandeling richting de vogelkijkhut. Je wandelt over een vlonder langs het water en passeert mooie stukjes met riet, waar zomers o.a. orchideeën bloeien en veel libellen en vlinders te zien zijn. Futen dobberen op het water en met een beetje geluk zingt de rietzanger of rietgors je tegemoet vanuit het riet. Verderop ligt een grote plas waar vaak groepen weide- en watervogels verzamelen. Aan het einde van het pad wacht de vogelkijkhut. Een ruim opgezette plek waar vogelaars en fotografen de vele vogels van dichtbij kunnen bewonderen.

Bezoekerscentrum IJperveld

Kanaaldijk 32A
1121 NX Landsmeer
Tel. 088 - 006 44 00 (tijdens kantooruren)
Tel. 06 - 33 31 96 66 (tijdens vaartijden)

Van april t/m september geopend op zaterdag, zondag en woensdagmiddag (vanaf mei).
In het winterseizoen alleen op de dag van een excursie.

landschapnoordholland.nl/natuurgebieden/ijperveld

Stichting Landschap Noord-Holland

Postbus 222
1850 AE Heiloo
Tel. 088-00 64 400
info@landschapnoordholland.nl
www.landschapnoordholland.nl

Beschermers van natuur dichtbij

Biobouwer van het eerste uur

Veenmos is één van de oudste landplanten op aarde. Dit kleine, primitieve sporenplantje heeft het vermogen om uitgestrekte landschappen van honderden kilometers te vormen. Doordat de onderkant van de plant steeds afsterft, terwijl de bovenkant blijft doorgroeien ontstaat na verloop van tijd een dikke laag dood plantmateriaal dat veen wordt genoemd. Vroeger bestond Nederland grotendeels uit veengebieden, tegenwoordig is daar niet veel meer van over. Veel veen is afgegraven voor brandstof. In het IJperveld kun je het proces van veenvorming nog in levenden lijve bewonderen. De veenlaag van de landjes is soms maar een halve meter dik, waardoor de grond onder je voeten beweegt terwijl je letterlijk over het water loopt.

VEENMOS

Vleesetende plant met dodelijke tentakels

Laag bij de grond, verscholen tussen het veenmos, groeit een klein, maar dodelijk plantje. Het is even zoeken, maar zonnedauw is goed te herkennen aan de ronde, langgesteelde bladeren met rode, plakkerige tentakels. De druppels hebben zo'n kleefkracht, dat elke vlieg, mug en juffer die op het plantje landt niet meer weg kan komen. Eenmaal gevangen krommen de tentakels zich langzaam naar het oppervlak van het blad, waar het insect wordt verteerd en opgenomen door de plant. Omdat zonnedauw op deze manier haar voedingstoffen verzamelt, kan de plant goed overleven op plekken die van nature weinig voedsel bieden in de bodem. Op de natte veengronden van het IJperveld is dit prachtige plantje veel te zien.

RONDE ZONNEDAUW

Overblijfsel uit de laatste ijstijd

De noordse woelmuis is een verwant van zijn familiegenoten in Noord-Scandinavië. Tijdens de laatste ijstijd (10.000 jaar geleden) is de muis in ons land beland en heeft hier wonderbaarlijk kunnen overleven. Het is een aparte ondersoort die nergens anders ter wereld voorkomt. De noordse woelmuis is een specialist. Om concurrentie met andere muizen (o.a. aardmuis en veldmuis) te mijden, zoekt het beestje zijn heil op plekken die voor soortgenoten te nat zijn, zoals rietlanden, moerassen en hooilanden. Hij kan goed zwemmen en duiken en voelt zich helemaal thuis in de waterwereld van het IJperveld. In de zomer houdt de muis zich overdag vaak schuil onder de grond en voedt zich met groene delen van riet, zeggens en grassen.

NOORDSE WOELMUIS

Broedgebied van onze nationale vogel

Het IJperveld is van oudsher een belangrijk leefgebied voor weidevogels als Kievit, scholekster, tureluur en grutto. Op de landjes, omgeven door water, vinden ze alle rust en ruimte om hun jongen groot te brengen. Van alle weidevogels is de grutto de meest bekende. Het is onze nationale vogel, die symbool staat voor de natuur op het platteland. Elk voorjaar maken duizenden grutto's een lange reis vanuit Afrika om hier in Nederland te werken aan het nageslacht. De grutto is een grote steltloper (40 cm) met lange poten, witte buik, oranjebruine kop en een lange, rechte snavel met zwarte punt. Het mannetje is feller oranje-rood gekleurd en iets kleiner dan de vrouw.

GRUTTO

Sierlijke orchidee met sterke geur

De vochtige grond van het IJperveld is een paradijs voor orchideeën. In de zomermaanden zijn er in de veenmosrietlanden twee bijzondere soorten te bewonderen. De veenmosorchis is een smalle orchidee met kleine, groene bloemetjes en komt maar op een handvol plekken voor in Noord-Holland. Superzeldzaam dus! Meer algemeen is de welriekende nachtorchis. Deze orchidee heeft elegante, witte bloemen, waarvan de lip naar bleekgroen verkleurd. In vergelijking met andere orchideeën ogen de bloemen wat eenvoudig, maar 's nachts tonen ze hun waarde door een sterke geur te verspreiden. Van heinde en verre worden nachtvinders (vooral pijlstaarten) aangetrokken die met hun lange roltong de diep verscholen nectar bereiken.

WELRIEKENDE NACHTORCHIS

Schuwe meester in camouflage

De roerdomp is één van de meest geheimzinnige vogels van ons land. Je ziet zie ze zelden. De bruin gekleurde reiger met grote, groene poten leeft verscholen in oude rietlanden. Bij gevaar strekt de roerdomp zich helemaal uit ('paalhouding') en is hij dankzij zijn goede camouflage onzichtbaar tussen de wuivende rietstengels. Met zo'n 5 tot 10 broedparen is het IJperveld een belangrijk leefgebied voor de roerdomp. Soms heb je geluk en zie je ze jagen op muizen in het open veld of vliegen ze net over tijdens een vaartocht. Maar de meeste mensen kennen de roerdomp alleen van de 'hoempende' roep, dat in het voorjaar uit de rietvelden klinkt. Een opmerkelijk geluid dat je nooit meer vergeet!

ROERDOMP

De keizer van het luchtruim

In de zomermaanden is het IJperveld het domein van libellen en juffers. In grote aantallen vliegen ze kriskras door elkaar, op zoek naar een snelle maaltijd of partner om zich voort te planten. Ze zijn er in allerlei maten en kleuren. De grootste exemplaren komen uit de glazenmakerfamilie met spannende namen als de paardenbijter, glassnijder, groene glazenmaker én de grote keizerlibel. Met een lengte van 6-8 cm is dit de grootste libel die je kunt zien in het IJperveld. Mannetjes (herkenbaar aan blauw achterlijf met zwarte lengtestreep) patrouilleren boven water en oever, waarbij ze hun achterlijf kenmerkend licht gebogen houden. Het is een geduchte jager die lange vluchten kan maken en grote prooien grijpt, zoals vlinders en andere libellen.

GROTE KEIZERLIBEL

Katoen van de lage landen

Veenpluis, ook wel katoengras genoemd, is een typische plant van vochtige heide- en veengronden. Soms zie je ze ook in natte duinvalleien. De planten groeien vaak in groepen bij elkaar en zijn onderling verbonden via ondergrondse, horizontale wortelstokken waarmee ze grote oppervlakten weten te koloniseren. Na de bloei in juni-augustus vormt de plant zaden met 3-5 cm lange, witte haren. Deze pluizen werden vroeger geoogst om o.a. kussens te vullen. Nu levert het vooral mooie plaatjes op, met name in de ochtend en avond als het lage, warme zonlicht over de velden schijnt. Bij een sterke wind, laten de haren los en worden ze via de lucht naar nieuwe vestigingsplaatsen geblazen.

VEENPLUIS

Wendbare roofvogel boven het riet

De bruine kiekendief is een vaste bewoner van het IJperveld. Je herkent deze indrukwekkende roofvogel aan zijn slanke bouw, gele poten en lange, smalle vleugels én staart. Volwassen mannetjes hebben zwarte vleugelpunten. De bruine kiekendief jaagt o.a. op muizen, kikkers en (jonge) vogels. Hij vliegt laag boven het riet, vaak met z'n vleugels in de kenmerkende V-vorm. Vlak voordat de vogel zich op een prooi stort, maakt ie een draaiende, schommelende en/of biddende beweging. In het broedseizoen jaagt het mannetje en wordt de prooi op spectaculaire wijze overgedragen aan het vrouwtje. Hoog in de lucht laat het mannetje de buit vallen, waarna het vrouwtje zich omdraait op de rug om de prooi te vangen. Een prachtig gezicht!

BRUINE KIEKENDIEF

De ene heide is de andere niet

De meeste Noord-Hollanders denken bij heide aan de bloeiende paarse velden van het Gooi. Of misschien aan de duinen van Schoorl of Texel. Dat er ook heide groeit in de veengebieden van Laag-Holland is minder bekend. Toch komen er op de kletsnatte gronden van het IJperveld maar liefst drie soorten heide voor: struikhei, dophei en kraaihei. Ze maken onderdeel uit van 'moerasheide', een plantengemeenschap die erg zeldzaam is in Europa. Bij moerasheide zijn bomen, hoge struiken en riet een zeldzaamheid. De vegetatie is laag, zeer open en wordt gekenmerkt door veel veenmossen en varens. Aan het einde van de zomer (rond augustus) staan struikhei en dophei volop in bloei. Voor kraaihei zit het seizoen er dan al op en verschijnen de eerste blauwzwarte bessen.

KRAAIHEI

Inclusief
200.000 m²
nieuwe natuur

Natuurgebied IJperveld

Waterparadijs met honderden eilandjes van veen

